

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา ทั้ง 12 เขตการศึกษา เขตการศึกษาละ 3 โรงเรียน จำนวน 36 โรงเรียน กับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สบช. ในกรุงเทพมหานครอีก 1 โรงเรียน รวมเป็น 37 โรงเรียน จำนวน 1,215 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา ทั้ง 37 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารและครูดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) จากผู้บริหารโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษาทั้ง 37 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 37 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู ได้มาโดยอาศัยเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของโรเบิร์ต วี ดับเบิลยู เครชซี และ เดย์เล่ ดับเบิลยู มอร์แกน¹ (Robert V.

¹Robert V. Krejcie and Day W. Morgan, Educational and Psychological Measurement, 30 (Autum, 1970): 608.

Krejcie and Darle W. Morgan) โดยมีความเชื่อมั่น (Level of Confidence) ที่ร้อยละ 95 จากครูโรงเรียนประจำปไตยดีเต้ระดับเขตการศึกษา 37 โรงเรียน เมื่อเทียบจากตารางดังกล่าว ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับทำการวิจัย จำนวน 316 คน จากนั้นก็คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน โดยวิธีเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูทั้งหมดดังกล่าว ซึ่งเป็นวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร 37 คน เป็นครู 316 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 353 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตการศึกษา	จังหวัด	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง			
			ครู	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	รวม	
เขตการศึกษา 1	ปทุมธานี	วัดเขียนเขต	48	1	12	1	13	
		นครปฐม	วัดสามง่าม	29	1	8	1	9
		นนทบุรี	ปรีชาธรรมมาชูทิศ	7	1	2	1	3
เขตการศึกษา 2	ยะลา	อนุบาลยะลา	59	1	16	1	17	
		ปัตตานี	บ้านกะลาพอ	23	1	6	1	7
		สตูล	นิคมซอย 10	16	1	4	1	5
เขตการศึกษา 3	สุราษฎร์ธานี	บ้านนาสาร	46	1	12	1	13	
		วัดแจ้ง	16	1	4	1	5	
		บ้านบ่อผุด	8	1	2	1	3	
เขตการศึกษา 4	พังงา	อนุบาลพังงา	49	1	13	1	14	
		บ้านปากถัก	12	1	3	1	4	
		ระนอง	ระวีราษฎร์บำรุง	7	1	2	1	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขตการศึกษา	จังหวัด	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง			
			ครู	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	รวม	
เขตการศึกษา 5	เพชรบุรี	อนุบาลเพชรบุรี	44	1	12	1	13	
		ประจวบคีรีขันธ์	วัดวังยาว	26	1	7	1	8
		สมุทรสงคราม	คลองตำจ่า	11	1	3	1	4
เขตการศึกษา 6	สิงห์บุรี	อนุบาลสิงห์บุรี	92	1	25	1	26	
		วัดกอนสมอ	12	1	3	1	4	
		พระนครศรี-	วัดท่าเลไทยโปรดสัตว์	6	1	2	1	3
เขตการศึกษา 7	นครสวรรค์	ศรีอยุธยา						
		หนองบัว (เทพวิทยาคม)	55	1	15	1	16	
		เพชรบูรณ์	บ้านหินกลิ้ง	12	1	3	1	4
เขตการศึกษา 8	แพร่	สุโขทัย						
		บ้านคลองด่าน	7	1	2	1	3	
		อนุบาลแพร่	79	1	21	1	22	
เขตการศึกษา 9	ลำปาง	เชียงใหม่						
		ชุมชนบ้านล้อมแรด	20	1	6	1	7	
		ชุมชนบ้านโป่ง	7	1	2	1	3	
เขตการศึกษา 10	สกลนคร	อนุบาลสกลนคร	71	1	19	1	20	
		หนองคาย	บ้านนาซำน้ำ	17	1	5	1	6
		เลย	บ้านผาสายยอด	5	1	1	1	2
เขตการศึกษา 10	อุบลราชธานี	อุบลวิทยาคม	107	1	29	1	30	
		ร้อยเอ็ด	บ้านดอนโงม -	17	1	5	1	6
		สัมพันธ์ปลาคุณ						
เขตการศึกษา 10	กาฬสินธุ์	บ้านกุดตาใกล้	5	1	1	1	2	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขตการศึกษา	จังหวัด	โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		
			ครู	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	รวม
เขตการศึกษา 11	นครราชสีมา	วัดสระแก้ว	85	1	23	1	24
	สุรินทร์	บ้านหนองไม้ถี้	9	1	2	1	3
	ชัยภูมิ	บ้านหนองบ้านบานเย็น วิทยา	6	1	1	1	2
เขตการศึกษา 12	ฉะเชิงเทรา	วัดสว่าง (บวรวิทยายน 3)	36	1	10	1	11
	ชลบุรี	บ้านโรงเป๊ะ	22	1	6	1	7
	ปราจีนบุรี	วัดต้นทวาราม	5	1	1	1	2
โรงเรียน สบช. กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	พิบูลอุปถัมภ์	102	1	27	1	28
รวม	33	37	1178	37	316	37	353

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นบางท่าน ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยยึดวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยเป็นหลัก แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น ระดับเขตการศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู กลุ่มในปัจจัย 6 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียนที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยลักษณะของผู้บริหารและบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น
3. ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย ลักษณะของครูและบทบาทของครูที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น
4. ปัจจัยด้านนักเรียน ประกอบด้วย ลักษณะของนักเรียน บทบาทของนักเรียนที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น
5. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย ลักษณะของผู้ปกครองและบทบาทของผู้ปกครองที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น
6. ปัจจัยด้านชุมชน ประกอบด้วย ลักษณะของชุมชนและบทบาทของชุมชนที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และได้กำหนดเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาเลือกตอบ 5 ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง เมื่อมีการปฏิบัติหรือมีลักษณะตามข้อความนั้นแล้วทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด กำหนดน้ำหนักของคะแนน = 5
- มาก หมายถึง เมื่อมีการปฏิบัติหรือมีลักษณะตามข้อความนั้นแล้วทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก กำหนดน้ำหนักของคะแนน = 4
- ปานกลาง หมายถึง เมื่อมีการปฏิบัติหรือมีลักษณะตามข้อความนั้นแล้วทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง กำหนดน้ำหนักของคะแนน = 3
- น้อย หมายถึง เมื่อมีการปฏิบัติหรือมีลักษณะตามข้อความนั้นแล้วทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย กำหนดน้ำหนักของคะแนน = 2
- น้อยที่สุด หมายถึง เมื่อมีการปฏิบัติหรือมีลักษณะตามข้อความนั้นแล้วทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำสุด กำหนดน้ำหนักของคะแนน = 1

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยแบบสอบถามมาเป็นแนวในการสร้าง เพราะเป็นการสัมภาษณ์ภายหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงเป็นการถามย้ำในบางประเด็นที่น่าสนใจ และมีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน

ประชาธิปไตยดีเด่น อยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งครอบคลุมปัจจัยทั้ง 6 ด้านดังกล่าว คือปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน 5 คน ครูผู้สอน 5 คน รวมเป็น 15 คน จากโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงเลือกเพื่อความสะดวกแก่ผู้วิจัย โดยเลือกโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มา 2 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนวัดสระแก้ว สบจ.นครราชสีมา โรงเรียนวัดล่าง (บวรวิทยายน 3) สบจ.จะเข้ เจริญ โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพระวิสุทธิรังษี สบจ.ระนอง โรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหินเกลี้ยง สบจ.เพชรบูรณ์ โรงเรียนวัดท่าเลาไทยโปรดสัตว์ สบจ.พระนครศรีอยุธยา แต่ละโรงเรียนที่ถูกเลือกมาเป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และ เล็กนั้น จะเลือกผู้บริหาร 1 คน ผู้รับผิดชอบโครงการประชาธิปไตย 1 คน ครูผู้สอน 1 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด

ประเด็นที่สัมภาษณ์มีดังนี้

ประเด็นที่สัมภาษณ์ผู้บริหาร

1. หลักการและวิธีการบริหารที่ทำได้มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน
2. การนำหลักการประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน
3. วิสัยทัศน์นโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
4. การแสดงความรับผิดชอบของผู้บริหารที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
5. ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของผู้บริหารส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง
6. การให้การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหาร

ประเด็นที่สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมประชาธิปไตย มีดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการ การวัดผลประเมินผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่ได้รับรางวัลดีเด่น
2. การให้การสนับสนุนของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ
3. การร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน
4. สาเหตุที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร
5. มีกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอะไรบ้างที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย และมีสาเหตุมาจากอะไรจึงไม่บรรลุเป้าหมาย
6. การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย หรือการจัดกิจกรรมสถานักเรียนในเรื่องของเวลาสัมพันธ์กับความสำเร็จของกิจกรรมมากน้อยเพียงใด

ประเด็นที่สัมภาษณ์ครู มีดังนี้

1. การที่ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของวิถีชีวิตประชาธิปไตยจะส่งผลให้การปลูกฝังและพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียนได้มากน้อยเพียงใด
2. การที่ครูเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอย่างไร
3. ทางโรงเรียนหรือตัวครูเอง ได้ฝึกฝนให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยวิธีการใดบ้าง
4. ความรักและศรัทธาของนักเรียนที่มีต่อครูจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในเรื่องวิถีชีวิตประชาธิปไตยอย่างไร
5. วิธีการฝึกฝนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยโดยสมัครใจของนักเรียนจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมอย่างไร
7. ความเจริญของชุมชนจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยอย่างไร โรงเรียนได้ใช้ประโยชน์จากชุมชนในการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง

8. สมาชิกของชุมชนมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน มีผลต่อการจัดกิจกรรม
ประชาธิปไตยอย่างไร

9. ผู้ปกครองศรัทธาในตัวครูและ เชื่อถือในชื่อเสียง เกียรติคุณของ
โรงเรียนที่มีต่อกิจกรรมประชาธิปไตยอย่างไร

10. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็วจน
การจัดกิจกรรมประชาธิปไตยอย่างไร

3. เครื่องมือทั้งหมดเมื่อสร้างเสร็จแล้ว ได้นำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ศิริกาญจน์ ทองอินทร์ จากกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ และ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำ
นักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. อาจารย์พลวิทย์ เก็ดมี จากกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และได้ให้ข้อ
เสนอแนะแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับ
ผู้บริหารและครูในโรงเรียนวัดบางวัว สปจ.จะเข็ญเทรา จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นโรงเรียน
ประชาธิปไตยดีเด่นระดับจังหวัดที่มีชกุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้
สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการศึกษาได้ค่า
ความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 จากนั้นก็นำแบบสอบถามฉบับนี้มาใช้เป็นฉบับจริง
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
ในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ซึ่งครอบคลุมปัจจัย 6 ด้าน
ได้แก่

ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียนที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย จำนวน 10 ข้อ

ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วยลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 8 ข้อ บทบาท
ของผู้บริหาร จำนวน 8 ข้อ

ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย ลักษณะของครู จำนวน 9 ข้อ บทบาทของครู
จำนวน 14 ข้อ

ปัจจัยด้านนักเรียน ประกอบด้วย ลักษณะของนักเรียน จำนวน 3 ข้อ บทบาท
ของนักเรียน จำนวน 6 ข้อ

ปัจจัยด้านชุมชน ประกอบด้วย ลักษณะของชุมชน จำนวน 5 ข้อ บทบาทของ
ชุมชน จำนวน 4 ข้อ

รวมแบบสอบถามตอนที่ 3 ทั้งฉบับ มีจำนวน 74 ข้อ

ได้แบบสัมภาษณ์จำนวน 3 ฉบับ สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหาร 1 ฉบับ จำนวนข้อคำถาม
6 ข้อ สำหรับสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน 1 ฉบับ จำนวน
ข้อคำถาม 6 ข้อ และสำหรับสัมภาษณ์ครู 1 ฉบับ จำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลกลับ
โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ไปถึง เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขออนุญาตในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล และขอให้ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหนังสือไปยัง
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ทราบ เพื่อขอความอนุเคราะห์แจ้งให้
ผู้บริหารโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบเรื่อง

2. ผู้วิจัยมีหนังสือไปถึงกลุ่มตัวอย่าง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

3. ส่งแบบสอบถามไปถึงกลุ่มตัวอย่าง โดยทางไปรษณีย์ พร้อมกับสอดซองเปล่า ปิดสแตมป์ จ่าหน้าของถึงผู้วิจัยไปด้วย เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืนแก่ผู้วิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามไปถึงกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 353 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 298 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.42 แยกเป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้บริหารจำนวน 35 ฉบับ จากที่ส่งไป 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.59 ได้รับคืนจากครู 263 ฉบับ จากที่ส่งไป 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.23 มีโรงเรียนที่ไม่ส่งแบบสอบถามคืน 2 โรงเรียน

4. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและสมบูรณ์มากขึ้น จึงได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมประชาธิปไตย และครูผู้สอนเพิ่มเติม ของโรงเรียนวัดสระแก้ว สบจ.นครราชสีมา โรงเรียนวัดล่าง (บวรวิทยายน 3) สบอ.ฉะเชิงเทรา โรงเรียนระวี-ราชบุรีบำรุง สบจ.ระนอง โรงเรียนบ้านหินกลิ้ง สบจ.เพชรบูรณ์ โรงเรียนวัดท่าเลาไทย ไบรด์ลัดด์ สบจ.พระนครศรีอยุธยา โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็น 15 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่แสดงสภาวะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบ ความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่แสดงถึงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบ ความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 ที่แสดงถึงปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของ โรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัย ด้านชุมชน ที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ประชาธิปไตยดีเด่น ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู มีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ นำคะแนนของแต่ละข้อกระทงมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ X = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

fx = ผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ของคะแนนนั้น

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

X = ค่าของข้อมูลแต่ละตัว

f = ความถี่ของข้อมูล

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง²

3.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) มาหาช่วงประมาณค่าของความเชื่อมั่นของประชากร (μ) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยใช้สูตรดังนี้

$$(1-\alpha) \% \text{ ของความเชื่อมั่นของ } \mu = \bar{X} \pm t_{n-1} \left(\frac{\alpha}{2} \right) \frac{S}{n}$$

เมื่อ μ = ค่าความเชื่อมั่นของประชากร

α = ระดับความมีนัยสำคัญ

X = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

t = ค่าที่ได้จากตารางแจกแจง t ที่ Degree of freedom $n-1$

²บุญเรียง ขจรศิลป์, สถิติวิจัย 1, (กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์เซ็นเตอร์การพิมพ์, 2528), หน้า 27, 48.

s = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง³

การแปลความหมายของคะแนนของความเชื่อมั่นของประชากร คิดตามเกณฑ์ของ
จอห์น ดับเบิลยู เบสต์ (John W. Best) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด ⁴

นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

3.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะนำมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ แล้วประมวล
เข้าด้วยกัน เสนอในรูปแบบของความเรียง

³บุญเรียง ขจรศิลป์, สถิติวิจัย 1, หน้า 81.

⁴John W. Best, Research in Education, (New Jersey: Englewood Clift, 1970), pp.174-175.